

Д. Є. Макаренко

Бондарчук Володимир Гаврилович

БОНДАРЧУК Володимир Гаврилович (29. 07(11. 08). 1905, с. Дениші Житомир. пов. Волин. губ., нині Житомир. р-ну Житомир. обл. – 27. 02. 1993, Київ) – геолог. Доктор геолого-мінералогічних наук (1941), професор (1946), академік АН УРСР (1951). Заслужений діяч науки УРСР (1974). Державна премія УРСР у галузі науки і техніки (1976). Закін. Волин. ІНО в Житомирі (1924). Учителював, працював ст. геологом Укр. геол. упр. (1926–38); перебував під арештом НКВС (1938); доцент Київ. гірн.-геол. інституту (1930); доцент (1935–41), ректор (1944–51) Київ. університету; завідувач відділу Інституту геології АН Узб. РСР (Ташкент, 1941–44); заступник голови РМ УРСР (1951–53); дир. (1953–63), завідувач відділу (1963–79), ст. н. с.-консультант (1979–86), радник при дирекції (1986–92) Інституту геол. наук АНУ. Навчаючись у Житомирі, працював у геол. партії під керівництвом С. Вепського (1922), брав участь у розвідці кераміч. сировини на Поліссі, геол. зйомці в басейнах річок Житомирщини. За матеріалами польових дослідж. опублікував «Географічний нарис Коростенщини» (Ж., 1927). Брав активну участь у діяльності геол. служби та науки в Узбекистані (1941–44). Підчас війни за наук. рекомендаціями Б. була визначена трансконтинентальна траса (Москва–Якутськ–Сеймчан–Аляска) для перевезення військ. вантажів поміж США та СРСР. Був офіц. представником України при заснуванні ООН. Наукові праці присвяч. питанням тектоніки, заг. і регіон. геології та геології антропогена. Зокрема в «Тектоорогенії» (К., 1946) обґрунтував новий теор. напрям у геології, а також нову концепцію про тектовулканічне острівне походження та акрецію земної кори, що є теор. основою прогнозу й пошуків родовищ корис. копалин. Б. досліджував також геоморфологію, четвертинні відклади. Автор перших підручників з геології та геоморфології України. Створив школу укр. геологів і геоморфологів. Дбав про

формування і впровадження геол. термінології українською мовою. Відп. ред. першого академічного «Російсько-українського геологічного словника» (1959). Під керівництвом Б. вперше складено «Палеогеографічний атлас України» (К., 1960). На фасаді будівлі середньої школи у с. Дениші, де навч. Б., відкрито мемор. дошку, в школі – кімнату-музей Б.

Основні праці

Геоморфологія УРСР. 1949; Геологія України. 1959; Основные вопросы тектоорогении. 1961; Основы тектоорогении. 1961; Геологія родовищ корисних копалин. 1966; Багатства надр України. 1968; Движение и структура тектоносферы. 1970; Очерки по региональной тектоорогении. 1972; Будова дна океану. 1975 (усі – Київ).

Рекомендована література

1. Радионов С. П. Владимир Гаврилович Бондарчук // Минерал. сб. Л., 1955. № 9;
2. Володимир Гаврилович Бондарчук: До 70-ліття з дня народа. // ГЖ. 1975. № 4;
3. Костриця М. Ю., Мокрицький Г. П. Тетерів впадає у Дніпро... (Біографо-краєзнав. нарис про В. Г. Бондарчука) // Зоря комунізму. 1989, 5 лип; Володимир Гаврилович Бондарчук: вчений, педагог, громадський діяч, людина. К., 2005;
4. Ректори Київського університету (1834–2006) К., 2006.

Бібліографічний опис:

Бондарчук Володимир Гаврилович / Д. Є. Макаренко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2004. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-36987>. – Останнє поновлення : 2016.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).